

Připravují se města na stárnutí populace? Valašské Meziříčí může mnohá sídla inspirovat

Valašské Meziříčí na Vsetínsku představuje excelentní praxi v oblasti podpory aktivit seniorů a přípravy na stárnutí populace, a je tak jedním z prvních referenčních Zdravých měst v rámci Národní sítě Zdravých měst ČR.

Sambasadorkou tématu místostarostkou Mgr. Bc. Zdislavou Odstrčilovou jsme hovořili o tom, čím se může město v uvedené oblasti pochlubit a co se ještě chystá.

■ Proč se právě toto téma ujalo ve Valašském Meziříčí?

Myslím, že to není nic neobvyklého. Naše město v podstatě kopíruje trend ČR – skupina občanů ve věku 65 let a více je nejdynamičtější rostoucí skupinou obyvatel v zemi, takže už každý pátý občan republiky je v seniorském věku. Současně se mění i trendy, máme mnohem více devadesátiletých, naopak šedesátníci jsou mnohem aktivnější, než stejné staří lidé bývali dříve.

Valašské Meziříčí má 22 tisíc obyvatel, bohužel, poměrně hodně z nich se také od nás stěhuje do větších měst, ostatně lidé odcházejí i ze Zlínského kraje jako celku a přesídlují se do jiných regionů. Každý rok tak od nás bohužel 100 až 200 lidí odchází za studiem či za prací. Počet seniorů 65+ nám ročně stoupá o tři procenta, těch osmdesátiletých o 3,5 %. V roce 2025 tak budeme tak mít v seniorském věku ve městě více než čtvrtinu obyvatel.

S tím vším musíme jako vedení města počítat a aktivně reagovat už nyní. Proto jsme už v roce 2017 vyhodnotili hlavní rizika a možnosti řešení a schválili Koncepti přípravy na stárnutí populace.

Zaměřujeme se na osvětu, na podporu rodin, aby péči zvládli, aktivně řešíme dostatečnou kapacitu potřebných služeb, a hlavně na to připravujeme veřejné rozpočty.

■ Co tedy lze ve Valašském Meziříčí vypíchnout jako dobrý příklad a možnou inspiraci?

Sociální služby komunitně plánujeme od roku 2008, čtyři roky na to už v rámci celého mikroregionu, který se plně kryje se správním obvodem našeho města jako obce s rozšířenou působností a zahrnuje 18 obcí se 42 tisíci obyvatel. Výhodou je, že zde tak máme celou škálu sociálních, ale i zdravotních služeb a současně je to ufinancovatelné. Velmi úzce navazujeme na aktivity ve Zlínském kraji, to se velmi osvědčilo.

Pochlubit se můžeme dobrou spoluprací mezi jednotlivými aktéry. Zástupci sociálního odboru, jednotliví poskytovatelé soci-

Zdislava Odstrčilová: Spolupráce se Zdravými městy si velmi vážíme, inspirováme se a učíme se vzájemně

Nejdůležitější je změnit svůj vlastní osobní postoj k zodpovědné přípravě na stáří, nečekat, že se o mně někdo postará. Aktivně se snažíme podpořit změnu myšlení ve smyslu „za své stáří jsem zodpovědný já sám“ – jde totiž o celoživotní proces. Už od raného věku je nutná výchova k úctě ke stáří, k rodičovství a k tomu, abychom sami dokázali přijímat změny.

álních služeb, úřad práce i jednotlivci, kteří se o problematiku zajímají, aktivně a dělně vzájemně spolupracují.

Zásadní jsou však finance. Ve městě máme dlouhodobě poměrně silnou finanční podporu z rozpočtu, aktuálně 9,72 mil. Kč. Částku už od počátku nedáváme po-

skytovatelům sociálních služeb najednou, ale dělíme ji podle jednotlivých sociálních služeb. Ve spolupráci se zmíněným mikroregionem Valašskomeziříčsko-Kelečsko je nastaven systém kofinancování sociálních služeb jednotlivými obcemi. Valná většina obcí mikroregionu (13) kofinancuje už nyní, další se snad přidají.

Zároveň velmi dbáme na to, abychom do komunitního plánování sociálních služeb všechny obce aktivně vtažovali a průběžně jejich zástupce vzdělávali. Má to svou logiku, obec je zadavatelem, má aktivně ovlivňovat danou síť služeb. Současně to zvyšuje ochotu celou věc kofinancovat.

Další věcí, která se nám velmi osvědčila, je velký důraz na takzvaný *case management*, tedy na koordinovaný přístup k řešení složitějších případů. Náš člověk ze sociálního odboru, přímo v konkrétní spolupráci s daným klientem a jeho rodinou a návazně s jednotlivými poskytovateli napříč organizacemi, řeší tuto potřebu „na míru“.

Velmi zdůrazňujeme podporu dobrovolníků. Ve městě, pod hlavičkou ADRA, existuje jedno z neaktivnějších dobrovolnických center. Ve spolupráci s Diakonií Valašské Meziříčí jsou rozvíjeny stáže, vzdělávání pro studenty sociálních a zdravotních oborů, zapojují se střední, vyšší odborné i vysoké školy.

■ Co dál chystáte?

Je nám jasné, že i přes veškerou snahu máme stále nedostatečné kapacity sociálních i zdravotních služeb, velký pro-

Valašské Meziříčí: Referenční Zdravé město pro oblast práce se seniory a přípravu na demografické změny

■ Dlouhodobé plánování sociálních i zdravotních služeb v rámci celého mikroregionu, důraz na dostatečné financování, včasná příprava na demografické změny, plánování a řízení, koordinovaná a těsná spolupráce města a subjektů poskytujících péči, řada inspirativních programů pro seniory, vzdělávání pro ně i jejich rodiny – toto a mnohem více může nabídnout Zdravé město Valašské Meziříčí, opakovaně oceněné v soutěžích **Obec přátelská seniorům / rodině**. Více viz na: <https://www.zdravamesta.cz/cz/referencni-zdrave-mesto-valasske-mezirici>.

■ Řadu dalších inspirací a dobrých příkladů k tématu naleznete také v řadě dalších Zdravých měst, jako jsou Brno, Prachovice, Třebíč, Chrudim, Znojmo, Turnov, Mladá Boleslav, Praha 10, Praha, Kraj Vysočina atd. Inspirovat se lze na: www.Mesto-Seniorum.cz.

Koncepce přípravy na stárnutí populace ve Valašském Meziříčí

■ Tento dokument definuje, jaké podmínky je nutné vytvořit ve městě ve střednědobém horizontu, tedy v následujících 10 letech tak, aby bylo umožněno občanům ve věku nad 65 let aktivní stárnutí, zachování nezávislosti a aby byla zajištěna dostatečná síť všech potřebných služeb pro ně i jejich rodiny.

■ Koncepce schválená již v roce 2017 popisuje stávající stav, výhled a konkrétní opatření v oblastech života seniorů: **1. prostředí města, veřejná prostranství a budovy, 2. doprava, 3. bydlení, 4. komunikace a informace, 5. bezpečnost, 6. sociální služby, 7. zdravotní služby, 8. práce a zaměstnání a 10. společenské aktivity, vzdělávání a veřejný život.** Důraz je kladen na opatření realizovatelná z pozice města.

■ Na koncepci navazuje řada osvětových a vzdělávacích aktivit, zapojit se mohou všechny cílové skupiny ve městě. Více ke koncepci i tématu naleznete v databázi www.DobraPraxe.cz.

blém představuje i seniorské bydlení. Na všech těchto věcech dlouhodobě pracujeme. Nejdůležitější však vždy je změnit svůj vlastní osobní postoj k zodpovědné přípravě na stáří, nečekat, že se o mně

někdo postará. Aktivně se snažíme podpořit změnu myšlení ve smyslu „za své stáří jsem zodpovědný já sám“ – jde totiž o celoživotní proces. Už od raného věku je nutná výchova k účtu ke stáří, k rodičovství a k tomu, abychom sami dokázali přijímat změny.

Velmi dbáme na zlepšování prostředí města, zejména na revitalizaci sídlišť a veřejných prostranství, aby tam byl například dostatek laviček, bezbariérových chodníků a nechyběl tam dostatek zeleně. Již bezplatnou městskou hromadnou dopravu plánujeme doplnit službou Senior taxi.

Co se seniorského bydlení týká, aktuálně máme celkem 165 bytů ve dvou lokalitách. Plánujeme však jejich bezbariérové úpravy a celkovou revitalizaci. Naše partnerská organizace Diakonie Valašské Meziříčí se chystá vybudovat několik desítek dalších bytů. V objektu, který diakonie vlastní, vznikne zázemí pro nové terénní služby a část objektu bude přebudována na malometrážní byty.

Rádi bychom navázali na své úspěchy v soutěžích Obec přátelská seniorům a Obec přátelská rodině. Mimo již fungující Family point chceme rozšířit aktivity Senior pointu jako informačního střediska pro

seniory, kde se mohou neformálně scházet, sdílet čas a čerpat informace.

■ Připravujete i exkurzi pro zájemce...

Ano, rádi bychom, pokud to situace dovolí, uspořádali nejen pro Zdravá města exkurzi do Diakonie Valašské Meziříčí a Hospicu Citadela. Diakonie provozuje řadu služeb včetně lůžkového i domácího hospice, domov se zvláštním režimem a domácí ošetrovatelskou péči. Zahnuje jak zdravotní, tak sociální služby. Výjimečné je sloučení terénních, ambulantních a pobytových služeb v jednom komplexu. Snahou je nabídnout celou škálu služeb, od pečovatelských přes osobní asistenci, zapůjčení pomůcek až po denní staci-onář, případně i pobytovou službu. Diakonie se specializuje na klienty s Alzheimerovou nemocí a dalšími mentálními hendikepy a hospic provozuje již 17. rokem.

Rádi tedy i čtenáře Moderní obce v našem městě uvítáme a věříme, že jim budeme moci nejen nabídnout inspiraci, ale zároveň ji i od nich načerpat. **/red/**

(Celý rozhovor s ambasádorkou tématu, místostarostkou Valašského Meziříčí Zdislavou Odstrčilovou a ředitelkou Diakonie VM, Květoslavou Othovou, naleznete v archivu TV Zdravá města: www.ZdravaMesta.cz/tv/)

Jak čelit odchodu mladých z venkova? Odpověď hledají i místní akční skupiny

Mladí lidé dosud nebyli na většině míst zapojeni do aktivit udržitelného rozvoje venkova. Pokud se však obce zaměří na přání a potřeby mládeže, budou je zohledňovat a řešit, mohou tak v mladých lidech vytvářet a upevňovat vztah k venkovské oblasti, ve které žijí, podporovat jejich občanskou angažovanost a napomoci problému dlouhodobé depopulace venkovské oblasti.

Místní akční skupiny (členové Národní sítě MAS ČR) se snaží stále častěji mládež spojit při tvorbě svých strategií komunitně vedeného místního rozvoje.

TAKÉ NA VESNICI MOHOU FUNGOVAT COWORKINGOVÁ CENTRA

„V rámci naší místní akční skupiny potřebujeme například řešit odchod mládeže do měst, protože potřebujeme, aby u nás na venkově mladí lidé naopak zůstávali. Tak například podporujeme jejich podnikání a generační obměnu zaměstnanců v řemeslech,“ uvádí **Helena Kuthanová** z MAS Hradecký venkov se sídlem v Nechanicích na Králověhradecku. Jakmile MAS nebo starosta zjistí, že více mladých lidí z obce zamýšlí odejít pracovat jinam, mohou se kupříkladu zasazovat o vytváření sdílených

pracovních prostor – coworkingových center nebo hubů, které v obci budou atraktivní pro podnikavou mládež.

Podle **Tomáše Haranta**, manažera MAS Naděje sídlící v Lišnici na Mostecku, nebylo doposud zapojování mladých lidí do procesu rozvoje venkova prioritou. Ti přitom mohou přinést spoustu zajímavých a inovativních nápadů k řešení problémů, které se nemusí týkat pouze jich, ale všech obyvatel dané oblasti.

AKTIVITU MLADÝCH LIDÍ LZE VYUŽÍT I PŘES ŠKOLNÍ PARLAMENTY

„Všechny místní akční skupiny by měly tuto otázku otevřít na svém území, například i ve školách. Jedním z ideálních scénářů může být struktura školních parlamentů sdružujících se do jednoho městského parlamentu. Jsou to právě MAS, které mohou

poskytovat podporu mládeži, komunikovat s ní a předávat jejich podněty na samosprávy, propojit ji skrze projekty,“ vysvětluje **Tomáš Harant**.

Jak dále připomíná, inspiraci lze najít k tomu například najít ve Víděckém parlamentu na Slovensku a jeho Víděckém parlamentu mladých. „Pokud bychom si ověřili, že mladí lidé nemají o tyto aktivity zájem, pak se ptáme, proč tomu tak je a co můžeme podniknout ke zvýšení jejich angažovanosti ve prospěch venkova,“ dodává **Tomáš Harant**. V Rakousku například funguje aplikace, která propojuje dobrovolníky a nabízí jim dělat dobré skutky pro komunitu. Můžou třeba pomoci babičce s nákupem nebo sázet stromy a za to mohou například navštěvovat kurs vodních sportů.

DŮLEŽITÁ JE SPOLUPRÁCE NAPŘÍČ CELOU EVROPOU

„Měli bychom mladé lidi zapojovat obecně i do dialogu s Evropskou unií. Mládež cítí, že politiky EU jdou někdy mimo ně a že se s nimi nediskutuje. Místní akční skupiny by mohly mladé lidi například více zapojovat do programu Erasmus+, aby se mohli setkávat s jinými mladými lidmi z jiných zemí, diskutovat důležitá témata. Naše MAS vyslala mladé lidi do Itálie, kde se seznamovali s tím, jak udržet a rozvíjet podnikání na venkově,“ uzavírá **Helena Kuthanová**. **/zr/**